

Inskrift:

· **kuprlaug** · **lit** · **hk** - . . . - **u** · **bunta** · **sin**
 5 10 15 20

Guðlaug let h[a]gg[va] . . . bonda sinn.

»Gudlög lät hugga . . . sin man.»

Till läsningen: 1 **k** är icke stunget. Mitt mellan hst och bst i 2 **u** finnes en grund fördjupning, ej huggen. 8 **g** är däremot säkert stunget. 12 **h** är säkert, även om h. övre bst är skadad. Även 13 **k** är skadat upptill. Hst och bst äro emellertid tydliga; ej **a**. Efter 13 **k** finnes nedre delen av en hst. Av runan 15 finns endast nedre delen av en hst. Bst i 16 **u** går icke ned till slinglinjen. — Dybeck: 8 **k**. — Brate: 8 **k**, 12 **a**, 15 - **k**.

Om kvinnonamnet *Guðlaug* se U 252. Framför 17—21 **bunta** har stått ett mansnamn, slutande på -*u*, sålunda i nom. på -*a*. Brate fäster uppmärksamhet vid att namnet *Guðlaug* förekommer även på U 294, även där tecknat **kuprlauk**. Avståndet mellan Fresta kyrka och L. Vilmunda i Hammarby sn är icke stort. U 294 har blivit rest av en *Guðlaug* över hennes man *Forkuðr* (ack. *Forkunn*). Brate förmodar nu, »att båda inskrifternas personer äro desamma och att denna inskrifts -**ku** · **bunta** står för **forku** · **bunta** med utelemnande i beteckningen af det till *m* framför *b* öfvergångna slutande *m* liksom *kumbl* ristas **kubl**». Detta är ej sannolikt.

254. Fresta kyrka.

Pl. 158, 159.

Litteratur: R. Dybeck, *Runa* (fol.) 1, s. 78; UFT h. 4 (1875), s. 25; E. Brate, *Anteckningar* (ATA).

Äldre avbildning: Brate foto 1903 (ATA).

Fragment av en runsten, inmurat i södra kyrkväggen, ovanför och något t. h. om U 253, ungefär 1 m. V om tredje fönstret (från V räknat). Det kom, liksom U 252 och 253, i dagen år 1869, då kyrkan rappades om.

Röd granit. 0,42 × 0,24 m.

Inskrift:

. . . - · **rita** · **s** . . .
 5

. . . *retta s[tæin]* . . .

»... uppresa stenen ...»

255. Fresta kyrka.

Pl. 158, 159.

Litteratur: B 81, L 409, D 2:72. M. Aschaneus, F b 5 s. 64; J. Bureus, F a 6 s. 99 (Aschaneus), 164 (Rhezeliuss), F a 5 n:r 109; J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 191; UFT h. 4 (1875), s. 23; E. Brate, *Anteckningar* (ATA).

Äldre avbildningar: P. Helgonius, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 81); Dybeck, a. a.

Runstenen låg före 1940 i grundvalen till Fresta kyrka, på östra gaveln, 1,10 m. från sydöstra hörnet, i själva markytan, med ristningsytan uppåt. Endast en obetydlig del av ristningen var synlig, med runorna 33—44 **ur** × **sin** × **auk** × **gilu**. På detta sätt har den alltså legat, sedan kyrkan byggdes, fullständigt okänd såväl till utseende som inskriftens innehåll. År 1940 fram-

togs stenen ur muren och restes på sin nuvarande plats, invid östra gavelväggen, omedelbart framför det ställe, där stenen tidigare legat.

Aschaneus (F b 5): »På samma gafuel [som de förut omtalade U 256 och 257], neder på grundvhalen, vthi Söderhornedt, på en slät grå sten, synes dänna R-skrift, dätt mere är inmuradt», (F a 6): »nederst widh grundwalen på Södergavlen»; Rhezelius: »Vnder grundwalen»; Bureus (F a 5): »Sunnantil». Peringskiöld: »Fresta Kyrkemur Öster sijdan».

Grå granit med svagt rödaktig skiftning. Höjd 2 m., bredd (över ristningens nederkant) 1,50 m. På v. sidan är kanten avslagen, varvid en del av runslingan har gått förlorad. Ytan är jämn och vacker. Ristningen är omsorgsfullt utförd och väl bevarad.

Inskrift:

× iluki × lit × raisa × - - - na × - - - R × biarn × bropur × sin × auk × giluk × at × sun sin ×
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Illugi let ræisa [stæi]na [æfti]R Biorn, broður sinn, ok Gillaug at sun sinn.

»Illuge lät resa stenarna efter Björn, sin broder, och Gillög efter sin son.»

Till läsningen: Icke stungna äro 4 och 45 k. Däremot är 41 g säkert stunget. 13 a: nedre delen av hst finnes kvar jämte nedre delen av v. bst. Det följande ordet har säkert varit **stina**; endast de två sista runorna äro säkra. Efter 50 n finns en rund fördjupning, som möjligen kan vara huggen. — Aschaneus (F b 5): 29—34 **fapur**, (F a 6) **apur**, 41 k. — Rhezelius: 41—42 **ku**. — Helgonius o. Hadorph: 41 k. — Dybeck: 41 k. — Brate: 41 g.

Om namnet *Illugi* se U 41, om *Gillaug* Sö 205.

Viktigt är, att runorna 17—18 **na** äro bevarade och att alltså pluralformen **stina** »stenarna» är säkerställd. U 255 har följaktligen hört samman med U 267 vid Harby, 2,5 km. SÖ om Fresta kyrka. De ha tillsammans, jämte U 268, utgjort ett minnesmärke, rest över Björn av hans broder Illuge och hans moder Gillög. U 267 och 268 stå kvar på den ursprungliga platsen vid bron, men U 255 har tidigt i samband med kyrkobygget blivit förd till Fresta och inlagd i kyrkans grundval.

Ristningen är, liksom U 267 och 268, utförd av Fot.

256. Fresta kyrka.

Pl. 158, 160.

Litteratur: B 80, L 408, M. Aschaneus, F b 5 s. 64; J. Bureus, F a 6 s. 163 (Rhezelius), F a 5 n:r 107, F a 1 s. 27; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 190; UFT h. 4 (1875), s. 22; E. Brate, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: P. Helgonius, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 80); Brate foto 1903 (ATA).

Runstenen låg före 1940 inmurad i östra kyrkväggen, o. 2,65 m. från nordöstra hörnet, på 12—14 cm. avstånd från marken, med fotändan åt S. Ristningen var i sin helhet fullt synlig. År 1940 framtogs stenen ur muren och restes på sin nuvarande plats, invid östra gavelväggen, omedelbart framför det ställe, där stenen tidigare var inmurad.

Aschaneus (F b 5): »På östergavlen, mit under fönstret, neder på Grundwhaalen, dänna gråa sten; och af sit förriga grafställe förder. Vti en gemen Orm, mäd en liten orm kring Halsen..

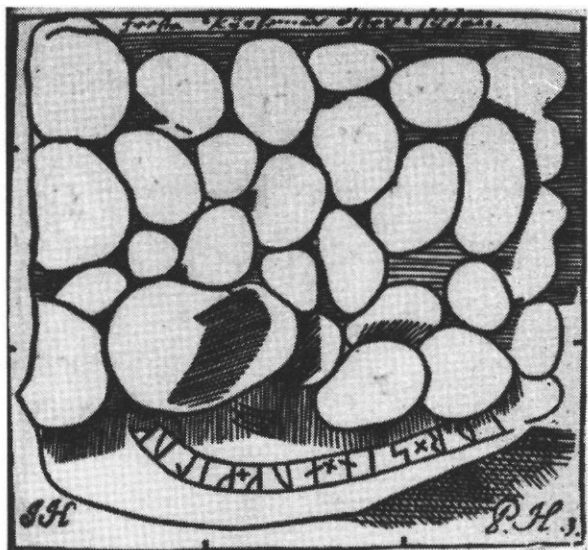

Fig. 260. U 255. Fresta kyrka. Efter B 81.